

PŘEHLED VÝZKUMŮ

49

Brno 2008

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis *Peer-reviewed journal*

Ročník 49
Volume 49

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Freisinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkey, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balász Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Rudolf Procházk-
ka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Vrcholně středověká lotová závaží z českých a moravských lokalit.
Gruna, Hradisko (vlevo); Písek, u Šarlatského rybníka (v popředí); Ví-
cov, Městisko (vpravo dole); Boskovice, hrad (vpravo nahoře). Srov.
studii J. Doležela v tomto svazku. Foto P. Smékal.

*Medieval cup nested weights from czech and moravian sites. Gruna,
Hradisko (left); Písek, u Šarlatského rybníka (front); Vícov, Městisko
(bottom right); Boskovice, hrad (top right). Cf. the article by J. Doležel
in this volume. Photo by P. Smékal.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2008

Copyright ©2008 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i. and the authors.

Literatura

- Berkovec, T. 2004:** Ohrazené areály kultury s lineární keramikou na Moravě (I). Brno-Nový Lískovec. Pod Kamenným vrchem. *Archaeologiae Regionalis Fontes* 5. Olomouc.
- Geislerová, K. 1996:** Neolitické osídlení s příkopem v Brně-Novém Lískovci, *Pravěk NŘ* 1994/4, 17–41.
- Přichystal, M. 2006:** Brno (k. ú. Starý Lískovec, okr. Brno-město), *Přehled výzkumů* 47, 102–103.
- Přichystal, M. 2007a:** Brno (k. ú. Bohunice, okr. Brno-město), *Přehled výzkumů* 48, 355–356.
- Přichystal, M. 2007b:** Brno (k. ú. Bohunice, Nový a Starý Lískovec, okr. Brno-město), *Přehled výzkumů* 48, 337–338, 356, 461–462.
- Stloukal, M. a kol. 1999:** Antropologie. Příručka pro studium kostry. Praha.
- Tichý, R. 1972:** Neolitické osídlení u Brna-Lískovce (okr. Brno), *Přehled výzkumů* 1971, 34–35.

Resumé

Brno (Kataster Bohunice, Bez. Brno-město). Kamenice Str. Linienbandkeramik (?). Bestattung in der Siedlung (?). Rettungsgrabung.

Obr. 2: Brno-Bohunice. Ulice Kamenice. Pozůstatky lidského skeletu. *Abb. 2: Brno-Bohunice. Kamenice Str. Relikt des Menschenskeletes.*

BRNO (K. Ú. BOHUNICE, NOVÝ A STARÝ LÍSKOVEC, OKR. BRNO-MĚSTO)

„Dolní rybníčky“ a „Klíny“. LnK. Sídliště, pohřby na sídlišti. Záchranný výzkum.

V květnu až říjnu roku 2007 uskutečnili pracovníci ÚAPP Brno záchranný archeologický výzkum na rozhraní katastrálních území městských částí Bohunice, Nový a Starý Lískovec při první etapě výstavby tzv. Campus Parku, komerčního areálu navazujícího na Univerzitní kampus Masarykovy univerzity. Při této příležitosti bylo v severní polovině dosud volného prostoru mezi ulicemi Kamenice, Akademická, Jihlavská a Netroufalky odkryto pokračování známého polykulturního sídliště (Berkovec 2004; Geislerová 1980; 1996; Medu-

nová, Benešová, Vitula 1994; Přichystal 2006; 2007; Tichý 1972; Vitula 1993). Dotčený pozemek měl podobu 2 samostatných ploch o celkové výměře přesahující 3 ha, které byly od sebe odděleny v loňském roce vybudovanou komunikací mezi prostředními pasážemi ulic Akademická a Netroufalky (obr. 3) a které se rozkládaly v nadmořské výšce od 277 do 283 m, v západním úseku mírně k severovýchodu ukloněné plošiny, tvořící sedlo mezi Kamenným vrchem na západě a Červeným kopcem na východě. Zbývající obvod plošiny vymezují svahy na severu prudce spadající k řece Svratce, na jihu pozvolněji klesající k Leskavě, pravému přítoku Svratky. Přesná poloha výzkumu je na ZM ČR 1:10 000, list 24-34-04, určena body o souřadnicích 249:181, 246:161, 262:157, 263:178 a 257:181 mm od Z:J s. č.

V rámci skrytých ploch bylo zdokumentováno více než 2000 zahloubených objektů, z nichž převážná většina představuje pozůstatky dlouhodobého osídlení příhodné lokality nositeli kultury s lineární keramikou (od fáze Ia až po stupeň III podle Čižmář 1998). Kromě běžných sídlištních objektů včetně několika stavebních komplexů charakteristických dlouhých nadzemních domů kulové konstrukce se podařilo odhalit celý severní a východní úsek ohrazení osady, které se ve shodě s dřívějšími poznatky (Přichystal 2006; 2007) skládalo z příkopu s plochým dnem a jednoduché palisády na vnitřní straně. Nově bylo na 4 místech zjištěno záměrné přerušování palisády, kdy byl vždy jeden její konec vyhnut dovnitř a protažen za druhý, takže vznikla jakási krátká, ovšem velmi úzká koridorová branka. Přesně proti jejímu vyústění byla v příkopu buď ponechána opět značně úzká příčná šíje, dosahující téměř úrovně skrytého povrchu, nebo byly stěny výkopu dovnitř či vně prohnuty a stupňovitě upraveny. Skutečný vstup s úplným přerušением příkopu však nebyl doložen. Naprosto jedinečný objekt bezpochyby představuje studna (obr. 4), která byla zachycena v jihozápadním rohu severní plochy, tedy přibližně uprostřed ohrazeného areálu. Na povrchu vykazovala nepravidelně oválný půdorys o rozměrech cca 8 × 7 m, který byl na severovýchodní i jižní straně porušen jámami z jiného časového horizontu. Horní část výkopu měla nálevkovitý tvar a byla vyplněna tmavou zeminou s velkým množstvím náleží, dílem snesených působením přírodních procesů z bezprostředního okolí, dílem záměrně odhozených do zbylé prohlubně. Od 1,5 m pak stěny svisle padaly dolů a vytvářely tak kruhovou šachtu o průměru necelých 5 m s početným zvrstvením, vzniklým patrně při poměrně rychlém zasypávání studny po skončení její funkce. V hloubce 3,5 m byla zachycena ustálená hladina spodní vody, která nejprve ztěžovala a posléze úplně znemožnila pokračování prací, přestože bylo použito čerpadlo. Další výzkum by nejen z bezpečnostních, ale i vědeckých důvodů vyžadoval použití mechanizace a především snížení terénu v sousedství, což bohužel neumožňoval stavební projekt. Ve snaze zjistit alespoň celkovou hloubku objektu byl ve spolupráci se S. Nehybou z ÚGV PřF Masarykovy univerzity proveden zjišťovací vrt do dna výkopu pomocí ruční soupravy. Kvůli omezenému prostoru a spodní vodě se však nepodařilo dosáhnout základů, jež se tak musí nacházet více než 5,5 m pod úrovní skryté plochy. Nepřímo to potvrzují také hrudky šedého jílu v záspy, který se zde

podle geologického průzkumu vyskytuje na bázi podložní sprašové hlíny přibližně 6,5 m pod současným povrchem.

Zvláštní zmínku si zaslouží ještě nálezy dalších 5 lidských kostrových pohřbů v rámci osady (k předchozím srov. Berkovec 2004, 136–137; Geislerová 1996, 19, obr. 7; Přichystal 2006, 103; 2007; Tichý 1972, 34, tab. 32:2, 33). Ve dvou případech, kdy dětské kostry byly uloženy v samostatné oválné jámě a byly vybaveny ozdobnými šňůrami z mramorových korálků a provrtaných ulit, lze uvažovat o regulérních hrobech.

Michal Přichystal

Literatura

Berkovec, T. 2004: Ohrazené areály kultury s lineární keramikou na Moravě (I). Brno-Nový Lískovec. Pod Kamenným vrchem. *Archaeologiae Regionalis Fontes* 5. Olomouc.

Čižmář, Z. 1998: Nástin relativní chronologie lineární keramiky na Moravě (poznámky k vývoji výzdobného stylu), *Acta Musei Moraviae, Sci. soc.* 83, 105–139.

Geislerová, K. 1980: Záchraný výzkum na neolitickém sídlišti u Nového Lískovce (okr. Brno), *Přehled výzkumů* 1978, 9–10.

Geislerová, K. 1996: Neolitické osídlení s příkopem v Brně-Novém Lískovci, *Pravěk NŘ* 1994/4, 17–41.

Medunová-Benešová, A., Vitula, P. 1994: Siedlung der Jevišovice-Kultur in Brno-Starý Lískovec. *Fontes Archaeologiae Moraviae* 22. Brno.

Přichystal, M. 2006: Brno (k. ú. Starý Lískovec, okr. Brno-město), *Přehled výzkumů* 47, 102–103.

Přichystal, M. 2007: Brno (k. ú. Bohunice, Nový a Starý Lískovec, okr. Brno-město), *Přehled výzkumů* 48, 337–338, 356, 461–462.

Tichý, R. 1972: Neolitické osídlení u Brna-Lískovce (okr. Brno), *Přehled výzkumů* 1971, 34–35.

Vitula, P. 1993: Záchraný výzkum neolitických, eneolitických a halštatských objektů na katastrech Starého a Nového Lískovce (okr. Brno-město), *Přehled výzkumů* 1989, 112–113.

Resumé

Brno (Kataster Bohunice und Starý Lískovec, Bez. Brno-město). „Dolní rybníčky“ und „Klíny“. Linienbandkeramik. Siedlung, Bestattungen in der Siedlung. Rettungsgrabung.

BRNO (K. Ú. KRÁLOVO POLE, OKR. BRNO-MĚSTO)

Metodějova ulice 10–Palackého třída 124, parc. č. 567. LnK. Příkop. Záchraný výzkum.

Při hloubení stavební jámy pro výstavbu polyfunkčního domu Nové Semilasso byl v rámci archeologického výzkumu dokumentován příkop lichoběžníkovitého průřezu. Byl zachycen v délce cca 46 m a byl orientován ve směru sever-jih. Měl ploché dno, mírně se svažující k jihu a rovné až konkávní stěny. Na výplni příkopu bylo

Obr. 3: Brno-Bohunice, Nový a Starý Lískovec. „Dolní rybníčky“ a „Klíny“. Celkový pohled na zkoumané plochy od jihu. Abb. 3: Brno-Bohunice, Nový und Starý Lískovec. „Dolní rybníčky“ und „Klíny“. Gesamtblick auf den Forschungsflächen von Süd.

Obr. 4: Brno-Bohunice, Nový a Starý Lískovec. „Dolní rybníčky“ a „Klíny“. Studna. Abb. 4: Brno-Bohunice, Nový und Starý Lískovec. „Dolní rybníčky“ und „Klíny“. Brunnen.

patrné jeho postupné zanikání v podobě drobných splachových vrstev. Na základě nalezeného nečetného keramického materiálu jej můžeme datovat do období kultury s lineární keramikou.

Obrazové přílohy viz oddíl Středověk a novověk.

Petr Holub

Literatura

Holub, P. 2007: Brno-Královo Pole, Nové Semilasso. Nálezková zpráva č. 26/07 uložená v archivu společnosti Archaia Brno, o. p. s.

Resumé

Brno (Kataster Královo Pole, Bez. Brno-město), Metodějova Str. 2–Palackého Str. 124. Linienbandkeramik. Graben. Rettungsgrabung.